

Светски дан хране 16.октобар и Октобар – месец правилне исхране

„Климатске промене утичу на производњу хране“

Организација за храну и пољопривреду (ФАО) обележава сваке године 16. октобар – Светски дан хране, дан када је ова организација и основана 1945. године. У Србији се 16. октобар – Светски дан хране обележава од 2001. године уз подршку Министарства здравља Републике Србије. Ове године Светски дан хране се обележава под слоганом *„Климатске промене утичу на производњу хране“*.

Глобална популација је у сталном порасту, а очекује се да ће број становника на Земљи до 2050.године бити 9,6 милијарди. Како би задовољила све већу потражњу за безбедном храном и истовремено обезбедила намирнице неопходне за правилну исхрану популације, пољопривредна производња се стално мења и одговара на различите изазове савременог доба, а један од њих су климатске промене. Последњих деценија све је више проблема у производњи довољних количина хране као последица промене климе. Изазов представљају не само сетва и жетва пољопривредних култура, већ и складиштење и транспорт, а посебно рационално коришћење природних ресурса уз очување екосистема и обезбеђење одрживог развоја у области производње хране. Овогодишњи Светски дан хране посебно наглашава значај безбедности хране на коју веома утичу и климатске промене, па овом приликом подсећамо на пет кључних правила за безбедност хране:

1. Одржавајте хигијену!

- Обавезно перите руке сапуном и водом пре и током припреме хране.
- Оперите руке сапуном и топлом водом после употребе тоалета.
- Оперите и дезинфикујте све радне површине и прибор који сте користили за припрему хране.
- Заштитите намирнице од инсеката и глодара.

ЗАШТО?

Бројни микроорганизми се налазе у земљи, води, ваздуху, али и животињама и људима. Њих има на рукама, крпама за брисање, сунђерима, прибору за јело, даскама за припрему хране. Они се преносе директним контактом приликом припреме хране и тако могу да доведу до појаве различитих болести које се преносе храном.

2. Одвојте свеже и кувано!

- Увек одвајајте месо и рибу од осталих намирница приликом припреме.
- За припрему свежих намирница користите посебан прибор и даске за

сечење.

- Чувајте храну у добро затвореним посудама да бисте избегли контакт између свеже и већ припремљене хране.

ЗАШТО?

Свеже намирнице, а посебно месо, риба и морски плодови и њихови сокови, могу да саце опасне микроорганизме који се могу пренети на друге намирнице приликом припреме и чувања.

3. Кувајте довољно!

- Кувајте храну темељно, посебно месо, живину, јаја и морске плодове.
- Пустите да супа и чорба ври неколико минута да бисте били сигурни да је температура премашила 700⁰С. Уверите се да су сокови из термички обрађених меса и рибе бистре боје, а никако ружичасти. Идеално је за проверу температуре користити термометар.
- Раније припремљену храну прокувајте пре употребе.

ЗАШТО?

Довољно дуга термичка обрада (кување или печење) уништава микроорганизме који могу бити опасни по здравље. Кување на температури преко 700Ц чини храну безбеднијом за употребу.

4. Чувајте храну на безбедним температурама!

- Не остављајте скувану храну на собној температури дуже од два сата.
- Све свеже и скуване намирнице које се брзо кваре неопходно је чувати у фрижидеру (пожељно је на температури до 50⁰С).
- Приликом отапања замрзнутих намирница прво их ставите у фижидер неколико сати, а тек онда отапајте на собној температури.

ЗАШТО?

Микроорганизми могу да се размножавају веома брзо уколико се храна чува на собној температури. Ако су пак температуре испод 50⁰С или преко 600⁰С размножавање већине микроорганизама је успорено или заустављено.

5. Користите исправну воду и свеже намирнице!

- Користите исправну воду са чесме или флаширану воду за пиће или

припрему хране.

- Бирајте свеже намирнице.
- Добро оперите поврће и воће под млазом хладне воде пре чишћења и употребе.
- Проверите датум производње и рок трајања намирница на паковању.

ЗАШТО?

Ако је вода узета са извора који није испитан и садржи микроорганизме они могу да наруше здравље. Правилан одабир намирница, њихово прање и љуштење смањује ризик од заразе.

Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” и ове године у месецу у коме се обележава Светски дан хране подсећа на значај правилне исхране за очување и унапређење здравља. Основни принципи правилне исхране су редовност оброка током дана, правилан избор намирница које користимо у својој исхрани, начин њихове припреме, али и количина појединих намирница које свакодневно користимо.

Овогодишња кампања има за циљ информисање и стицање знања, формирање исправних ставова и понашања у исхрани најшире популације, а посебно деце и младих. Институт је у оквиру кампање и ове године расписао конкурс за избор најбољих ликовних и литерарних радова за децу предшколских установа и ученике основних школа са темом „Здравље на уста улази”, а током овог месеца заједно са партнерима – предшколским установама, школама, локалном заједницом, домовима здравља, стручним удружењима биће реализоване и друге активности као што су предавања, трибине, изложбе, радионице на тему правилне исхране.